

Received: 16-09-2019

Revised: 17-02-2020

Accepted: 02-03-2020

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี

Technologies Utilization in Community Enterprises Business in Pathum Thani Province

ปิยะดา พิศาลบุตร¹

Piyada Bhisalbutra

b.piyada53@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้ ผลการใช้และปัญหาอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อ การดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน ตลอดจนความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคตและข้อเสนอแนะในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศด้านการตลาด การผลิตการเงินและทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบันและอนาคต ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัยได้จากการ สัมภาษณ์ประธาน และรองประธานกรรมการ จำนวน 86 ราย กรรมการ จำนวน 154 และสมาชิก จำนวน 240 ราย ของ วิสาหกิจชุมชนในทุกอำเภอของจังหวัดปทุมธานี 80 แห่ง ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องอีก 8 ราย

ผลการวิจัยพบว่าเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ในปัจจุบันมากที่สุด 10 อันดับแรก คือ คอมพิวเตอร์ แท็บ เล็ต โทรศัพท์มือถือ เฟสบุ๊ก โลก อินสตาแกรม ยูทูบ ทวิตเตอร์ โปรแกรมไมโครซอฟท์และโปรแกรมออกแบบ วัตถุประสงค์ สำคัญในการใช้ คือ ประกอบการวางแผนในการเผยแพร่ข้อมูลหรือประชาสัมพันธ์งานของวิสาหกิจชุมชน การบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ การเงิน การวางแผนธุรกิจประจำปี การผลิตสินค้าและบริการ การเพิ่มพูนความรู้ในการจัดการธุรกิจ การ บริหารความเสี่ยงของธุรกิจ การตรวจสอบภายใน การตลาดสินค้าและบริการ ความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใน ด้านความรู้และบุคลากรที่รับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง แต่ความพร้อมในด้านงบประมาณที่ใช้ส่งเสริมและสนับสนุนการ ใช้อุปกรณ์ในระดับค่อนข้างน้อย ปัญหาอุปสรรคในการใช้ที่สำคัญคือการขาดอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยต่อการใช้งานและขาด งบประมาณในการจัดซื้อโปรแกรมประยุกต์ตลอดจนการจ้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เครื่องมือ และอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นต่อการใช้ทั้งในปัจจุบันและอนาคตควรประกอบด้วย คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก หรือ แท็บเล็ต โทรศัพท์มือถือ และระบบอินเทอร์เน็ต โปรแกรมสำเร็จรูป ด้านการผลิต ด้านการขาย ด้านการเงิน โปรแกรม ระบบปฏิบัติการและโปรแกรมบริการตรวจสอบย้อนกลับ

คำสำคัญ: เทคโนโลยีสารสนเทศ, การดำเนินธุรกิจวิสาหกิจชุมชน, จังหวัดปทุมธานี

¹ สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

School of Management Science, Sukhothai Thammathirat Open University

Abstract

This research aimed to study the situation of information technologies utilization in Pathum Thani Province, including the results and its utilization in community enterprises business, the demand for information technologies at present and in the future. Also provide suggestions about information technologies in marketing, production, finance and human resources. Data used in this research were collected by interviewing 86 chairmans and 80 vice chairmans, 154 committees and 240 members of 80 community enterprises in Pathum Thani Province. The data were also from indept interview of 8 advisory officers.

The results from the research showed that the information technology that have been used of top 10 rank was computer and followed by tablets, smart phone, Facebook, Line, Instagram, Youtube, Twitter, Microsoft program, and design programs. The purpose of using, these information technologies were mainly used in marketing for planning, knowledge management, risk management and auditing. The obstacles of utilizing the device were the lacking of budget for buying a modern device and hiring a competent personnel. The importance and essence needs at present and in the future, at least, they should have computer, notebook, tablets, smartphone, and internet system. This also include a computer program in production, selling, financing, operation and traceability services program.

Keywords: Information Technology, Community Enterprises Business, Pathum Thani Province

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันมีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีได้รับการจดทะเบียนแล้วจำนวน 365 แห่ง แต่จากการประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน จังหวัดปทุมธานี พบว่า มีวิสาหกิจชุมชน ถึงร้อยละ 78.55 ที่ต้องมีการปรับปรุงพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจ ประกอบกับรัฐบาลได้กำหนดนโยบายประเทศไทย 4.0 เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่มีการใช้เทคโนโลยีในการดำเนินธุรกิจให้มีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการผลิต การตลาด การเงิน และทรัพยากรมนุษย์ อันจะนำไปสู่ความมั่นคง และยั่งยืนของเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตที่ดีเองประชาชน ดังนั้นการศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของจังหวัดปทุมธานี จะสามารถนำไปสู่แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีในปัจจุบัน และตอบสนองต่อนโยบายประเทศไทย 4.0 ของรัฐบาลได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้ ผลการใช้และปัญหาอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินธุรกิจปัจจุบัน ตลอดจนความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคต และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการตลาด การผลิต การเงิน และทรัพยากรมนุษย์ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี

นิยามศัพท์

เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินธุรกิจ หมายถึง กระบวนการต่างๆ ระบบงาน รวมถึงเครื่องมือต่างๆ ที่นำมาใช้ผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ และใช้ประกอบการตัดสินใจ วางแผน และกำหนดนโยบายทางธุรกิจ

วิสาหกิจชุมชน หมายถึง การประกอบการโดยใช้ทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ที่ผ่านกระบวนการผลิตการจัดการผลผลิตและทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตทุกขั้นตอน โดยใช้วัตถุดิบในพื้นที่ผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยองค์กรของชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเอง ครอบครัว ชุมชนและเครื่องช่วยองค์กรชุมชน ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ของชุมชน

ทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง บุคลากรที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจเพื่อผลักดันให้องค์กรประสบความสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนด การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านต่างๆ ที่นิยมใช้กับทั่วไปคือ การฝึกอบรม การฝึกงาน และการให้ความรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีนำผลการวิจัยไปใช้ในการตัดสินใจ วางแผน และกำหนดนโยบาย เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินธุรกิจได้อย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพทั้งในด้านวัสดุอุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ บุคลากร และงบประมาณด้านสารสนเทศ

2. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนนำผลการวิจัยไปใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะในจังหวัดปทุมธานีให้สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านการฝึกอบรม การใช้โปรแกรมสำเร็จ และโปรแกรมด้านแอปพลิเคชันที่สำคัญ และจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักประกอบกับการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสนับสนุนและยืนยัน ผลการวิจัยเชิงปริมาณที่ได้จากการสำรวจผู้บริหารและสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดปทุมธานีจำนวน 80 แห่ง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี และจำนวนตัวอย่างผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ประธาน/รองประธาน กรรมการ และสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามอำเภอมีดังนี้

อำเภอ	จำนวนวิสาหกิจชุมชน (แห่ง)		จำนวนตัวอย่าง (คน)		
	ประชากร	ตัวอย่าง	ประธาน/รองประธาน	กรรมการ	สมาชิก
เมืองปทุมธานี	75	16	16	30	48
หนองเสือ	67	14	14	26	42
ลาดหลุมแก้ว	31	7	7	14	21
ลำลูกกา	49	10	10	20	30
คลองหลวง	55	11	11	22	33
ธัญบุรี	75	16	16	30	48
สามโคก	29	6	6	12	18
รวม	381	80	86	154	240

สำหรับจำนวนตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยเชิงคุณภาพ มีจำนวน 8 คน ประกอบด้วย ประธาน กรรมการวิสาหกิจชุมชนจังหวัดปทุมธานี และเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรจังหวัด ปทุมธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ ใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง 3 ชุดสำหรับประธาน/รองประธาน กรรมการ และสมาชิก คำถามเป็นแบบมาตรวัดประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ได้จากการผลการสำรวจผู้บริหารและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการสัมภาษณ์ประธาน/รองประธาน กรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 80 แห่งตามจำนวนที่กำหนดไว้โดยใช้แบบสอบถาม สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องใช้วิธีสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์สภาพการใช้ผลการใช้และปัญหาอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีในปัจจุบันใช้สถิติเชิงพรรณนา ซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ การหาค่าเฉลี่ย และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีกับระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ความต้องการใช้ และประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำไปใช้ประกอบแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการตลาด การผลิต การเงิน และทรัพยากรมนุษย์ใช้สถิติเชิงอ้างอิง ซึ่งประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน และการทดสอบไคสแควร์

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัยแบ่งได้เป็น 7 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 สภาพการใช้และผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีในปัจจุบัน ส่วนที่ 2 ความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคตของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี ส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดปทุมธานี ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชนกับระดับการใช้ ความต้องการใช้ และระดับประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดปทุมธานี ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นของผู้บริหารและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อบ่งชี้ที่คาดว่าจะมีผลต่อความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดปทุมธานี ส่วนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 1 สภาพการใช้และผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีในปัจจุบัน

วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอธัญบุรี และอำเภอนองเสือ ธุรกิจที่ทำกันมากคือ แปรรูปวัตถุดิบทางการเกษตรและผลิตสินค้าหรือบริการ ประมาณสองในสามเปิดดำเนินการมาแล้ว 3 ถึง 5 ปี โดยมีทุนจดทะเบียน 0.1 ถึง 0.2 ล้านบาท ที่ใช้อีคอมเมิร์ซและออนไลน์แบบคั้งในการดำเนินธุรกิจมีเพียงร้อยละ 28 และ ร้อยละ 23 เท่านั้น

เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้มากที่สุด 10 ลำดับแรก คือ คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ตโทรศัพท์มือถือ เฟสบุ๊ก ไลน์ อินสตาแกรม ยูทูบ ทวิตเตอร์ โปรแกรมไมโครซอฟต์ และโปรแกรมออกแบบ โดยนำมาใช้ในด้านตลาดมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการผลิต การเงิน และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ วัตถุประสงค์สำคัญในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าวเรียงตามลำดับคือ การใช้ประกอบวางแผนในการเผยแพร่ข้อมูล/ประชาสัมพันธ์งานของวิสาหกิจชุมชน การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การเงิน การวางแผนธุรกิจประจำปี การผลิตสินค้าหรือบริการ การเพิ่มพูนความรู้ในการจัดการธุรกิจ การบริหารความเสี่ยงของธุรกิจ การตรวจสอบภายใน การตลาดสินค้าและบริการ ในด้านความพร้อมของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเมื่อเรียงตามลำดับความพร้อมจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ความพร้อมในอุปกรณ์ที่จำเป็น ความพร้อมในเรื่องความรู้ใน

การใช้ ความพร้อมของบุคลากรที่สามารถใช้อุปกรณ์ และความพร้อมในด้านงบประมาณที่ใช้ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีได้รับประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารทรัพยากรมนุษย์และการบริหารการเงินอยู่ในระดับมากและค่อนข้างมาก แต่ได้รับประโยชน์จากการผลิตและการตลาดในระดับปานกลางเท่านั้น กล่าวคือในด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์สามารถเพิ่มความสะดวก ในการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกด้วยกันเองและกับบุคคลภายนอก เพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือกับสมาชิกในกลุ่มอื่นๆ เพิ่มประสิทธิภาพเกี่ยวกับเรื่องพนักงานสัมพันธ์ สามารถฝึกอบรมพนักงานผ่านสื่อคอมพิวเตอร์และเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการประเมินประสิทธิภาพของพนักงาน และคนงาน ในด้านการเงิน ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานช่วยการต่อรองราคาปัจจัยการผลิต ช่วยการตัดสินใจการวางแผนทางการเงิน ช่วยค้นหาข้อมูลด้านการเงินที่ถูกต้องและทันสมัย และช่วยให้ทราบผลการทำธุรกรรมทางการเงินได้อย่างรวดเร็วในด้านการผลิต ช่วยการควบคุมในเรื่องการผลิต ใช้ในการเรียนรู้ด้านการผลิต ช่วยหาข้อมูลด้านการผลิต ช่วยค้นหาผู้ขายวัตถุดิบและช่วยในการวางแผนการผลิต สำหรับในด้านการตลาด ช่วยเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลการตลาด ช่วยการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าเพิ่มความรวดเร็วในการส่งและส่งสินค้า และช่วยการทำประชาสัมพันธ์ทางการตลาด ในด้านประโยชน์ที่วิสาหกิจชุมชนได้รับจากสื่อประเภทต่างๆ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าได้รับประโยชน์จากสื่อบุคคลซึ่งประกอบด้วยเพื่อน ชาวบ้าน/ผู้รู้ ผู้นำชุมชนในระดับมาก

ส่วนที่ 2 ความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคตของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี

ประธาน/รองประธาน และกรรมการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีเห็นพ้องกันว่าชนิดของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องการในอนาคตในระดับมาก 5 ลำดับแรกคือ โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการเงิน โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการขาย โปรแกรมบริการตรวจสอบย้อนกลับ โปรแกรมระบบปฏิบัติการ และโปรแกรมสำเร็จรูปด้านการผลิต สำหรับเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องการในอนาคตในระดับมากได้แก่ โทรศัพท์มือถือ ระบบอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊กหรือตั้งโต๊ะ และแท็บเล็ต ส่วนในเรื่องการสนับสนุนด้านการฝึกอบรมต้องการให้มาช่วยอบรม 5 โปรแกรม ได้แก่ โปรแกรมระบบปฏิบัติการ โปรแกรมสำนักงาน โปรแกรมกราฟิก โปรแกรมแอปพลิเคชัน และโปรแกรมเว็บไซต์ โดยประธาน/รองประธาน

ตารางที่ 1 ลำดับความต้องการและระดับความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามความคิดเห็นของประธาน/รองประธานและกรรมการวิสาหกิจชุมชน

ความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	ลำดับความต้องการ		ระดับความต้องการ	
	ประธาน/ รองประธาน	กรรมการ	ประธาน/ รองประธาน	กรรมการ
1. ชนิดของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องการ				
1.1 โปรแกรมประยุกต์				
- โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการผลิต	5	4	ค่อนข้างมาก	มาก
- โปรแกรมระบบปฏิบัติการ	4	5	ค่อนข้างมาก	มาก
- โปรแกรมสำนักงาน	6	7	ปานกลาง	ปานกลาง
- โปรแกรมกราฟิก	8	8	ปานกลาง	ปานกลาง
- โปรแกรมสร้างเว็บไซต์	7	6	ปานกลาง	ปานกลาง
- โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการขาย	2	2	ค่อนข้างมาก	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	ลำดับความต้องการ		ระดับความต้องการ	
	ประธาน/ รองประธาน	กรรมการ	ประธาน/ รองประธาน	กรรมการ
- โปรแกรมบริการตรวจสอบย้อนกลับ	3	3	ค่อนข้างมาก	มาก
- โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการเงิน	1	1	ค่อนข้างมาก	มาก
1.2 เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ				
- คอมพิวเตอร์เน็ตบุ๊กหรือตั้งโต๊ะ	4	2	ค่อนข้างมาก	มาก
- โทรศัพท์มือถือ	2	1	ค่อนข้างมาก	มาก
- แท็บเล็ต	3	5	ค่อนข้างมาก	มาก
- ระบบอินเทอร์เน็ต	1	4	ค่อนข้างมาก	มาก
2. การสนับสนุนด้านการฝึกอบรม				
โปรแกรมระบบปฏิบัติการ	1	1	ค่อนข้างมาก	มาก
โปรแกรมสำนักงาน	2	2	ค่อนข้างมาก	มาก
โปรแกรมกราฟิก	3	4	ค่อนข้างมาก	มาก
โปรแกรมสร้างเว็บไซต์	4	5	ค่อนข้างมาก	มาก
โปรแกรมแอปพลิเคชัน	5	3	ค่อนข้างมาก	มาก

ส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี

ปัญหาอุปสรรคการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามความคิดเห็นของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี ในเรื่องบุคลากรที่รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านค่าใช้จ่ายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการเรียนรู้และการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศมีปัญหาอุปสรรคในระดับปานกลางเท่านั้น ปัญหาสำคัญด้านบุคลากรที่รับผิดชอบเทคโนโลยีคือขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตลอดจนการจ่ายค่าตอบแทนที่ค่อนข้างสูง ปัญหาสำคัญด้านค่าใช้จ่ายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ขาดงบประมาณในการจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศและในการจัดซื้อโปรแกรมประยุกต์ที่จำเป็น ปัญหาสำคัญด้านความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ความยุ่งยากซับซ้อนในการใช้และการไม่รู้วิธีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับปัญหาสำคัญด้านการเรียนรู้และการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศคือการขาดอุปกรณ์/เครื่องมือที่ทันสมัยต่อการใช้งาน

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชนกับระดับการใช้ความต้องการใช้และระดับประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี

จากการทดสอบไคสแควร์ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษาของประธาน/รองประธานวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีมีความสัมพันธ์กับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการดำเนินธุรกิจในด้านต่างๆ ได้แก่ การวางแผนธุรกิจประจำปี การกำหนดกลยุทธ์ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา การบริหาร ความเสี่ยงของธุรกิจ และการตรวจสอบภายในกิจกรรมจากการวิเคราะห์ความแปรปรวน ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า

- 1) ระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีมีความสัมพันธ์กับระดับการได้ประโยชน์จากการใช้ทั้งในด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดการทรัพยากรมนุษย์
- 2) ระดับความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของกลุ่มประธาน/รองประธาน และกลุ่มกรรมการ วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีเกี่ยวกับโปรแกรมระบบปฏิบัติการ โปรแกรมสำนักงาน โปรแกรมสำเร็จรูป ด้านการขาย ระบบอินเทอร์เน็ตไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างกันเกี่ยวกับโปรแกรมกราฟิก โปรแกรมสร้างเว็บไซต์ โปรแกรมบริการตรวจสอบย้อนกลับ โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการเงิน คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก โทรศัพท์มือถือ และแท็บเล็ต
- 3) กลุ่มประธาน/รองประธาน และกลุ่มกรรมการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี เห็นพ้องกันว่าวิสาหกิจชุมชนได้รับประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการตลาด ในการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย การสร้างสัมพันธ์กับลูกค้า การเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการส่งและรับสินค้า และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการตลาด แต่เห็นต่างกันเกี่ยวกับประโยชน์ที่วิสาหกิจชุมชนได้รับจากการประชาสัมพันธ์ด้านการตลาด ในด้านการผลิต ทั้งสองกลุ่มเห็นพ้องกันว่าวิสาหกิจชุมชนได้รับประโยชน์ในการเรียนรู้ด้านการผลิตและการค้นหาผู้ขายวัตถุดิบ แต่เห็นต่างกันเกี่ยวกับประโยชน์ที่วิสาหกิจชุมชนได้รับจากการควบคุมการผลิต และการวางแผนผลิตให้เหมาะสม ในด้านการเงินทั้งสองกลุ่มเห็นพ้องกันว่าวิสาหกิจชุมชนได้รับประโยชน์จากการช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การช่วยตัดสินใจในการวางแผนทางการเงิน การค้นหาข้อมูล ด้านการเงินที่ถูกต้อง และทันสมัย สำหรับด้านทรัพยากรมนุษย์ ทั้งสองกลุ่มเห็นพ้องกันว่าวิสาหกิจชุมชนได้รับประโยชน์จากการเพิ่มความสะดวกในการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกและบุคคลภายนอก ทำให้การเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือสะดวกรวดเร็ว สามารถฝึกอบรมพนักงานฝ่ายคอมพิวเตอร์และเพิ่มประสิทธิภาพ เกี่ยวกับเรื่องพนักงานสัมพันธ์ แต่เห็นต่างเกี่ยวกับประโยชน์ที่วิสาหกิจชุมชนได้รับจากความสะดวกรวดเร็วในการประเมินประสิทธิภาพของพนักงาน

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นของผู้บริหารและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี

ปัจจัยสำคัญที่กลุ่มผู้บริหารและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีเห็นว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จ ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เมื่อจำแนกตามกลุ่มและรวมทุกกลุ่ม เมื่อเรียงตามลำดับความสำคัญของแต่ละปัจจัย มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ปัจจัยสำคัญที่กลุ่มผู้บริหารและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีเห็นว่ามีความสำคัญต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เมื่อจำแนกตามกลุ่มและรวมทุกกลุ่ม

ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้	กลุ่มประธาน/รองประธาน	ลำดับความสำคัญของปัจจัย		
		กลุ่มกรรมการ	กลุ่มสมาชิก	รวมทุกกลุ่ม
1. ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารที่มีต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้	6	2	1	4
2. เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่สำคัญและจำเป็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4	1	6	3
3. งบประมาณที่จำเป็นในการจัดซื้อและบำรุงรักษาฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	2	5	3	2
4. การส่งเสริมและสนับสนุนกรรมการและสมาชิกในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3	6	4	5
5. ความรู้ความสามารถของบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	5	3	4	5
6. การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่สำคัญและจำเป็นต่อการจัดการวิสาหกิจชุมชน	1	4	2	1

หมายเหตุ: ถ่วงน้ำหนักกลุ่มประธาน/รองประธาน กลุ่มกรรมการและกลุ่มสมาชิกด้วย 3, 2 และ 1

ส่วนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 8 คน เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีสามารถสรุปผลที่สำคัญได้ดังนี้

1) ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็น งบประมาณที่จำเป็นในการจัดซื้อและบำรุงรักษาฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ และการส่งเสริมและสนับสนุนกรรมการ สมาชิก และบุคลากรของวิสาหกิจชุมชนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2) เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีทั้งในปัจจุบันและในอนาคตได้แก่ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต และระบบอินเทอร์เน็ต สำหรับคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊กหรือตั้งโต๊ะอาจมีความสำคัญน้อยลง เนื่องจากสามารถใช้โทรศัพท์มือถือซึ่งมีประสิทธิภาพในการใช้งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น มีราคาลดลงและสะดวกต่อการพกพาในการนำไปใช้งาน

3) วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีส่วนใหญ่ยังต้องการสนับสนุนด้านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม แอปพลิเคชันและการใช้โปรแกรมสร้างเว็บไซต์ แต่ยังมีวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็กหรือที่เพิ่งเริ่มดำเนินการต้องการการสนับสนุนการใช้โปรแกรมพื้นฐาน ได้แก่ โปรแกรมระบบปฏิบัติการ และโปรแกรมสำนักงาน

บทสรุป

ผลการวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี เกี่ยวกับสภาพการใช้และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันและในอนาคต ผลหรือประโยชน์ ที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศในด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ปัญหาอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในเรื่องความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการเรียนรู้และการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านค่าใช้จ่ายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านบุคลากรที่รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ซึ่งได้จากการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มประธาน/รองประธาน กลุ่มกรรมการ และกลุ่มสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนตัวอย่างในจังหวัดปทุมธานี 80 แห่ง จำนวน 86 คน 154 คน และ 240 คน ตามลำดับ พบว่า จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น ของข้อมูลต่างๆ ข้างต้นโดยตรงและจากการวัดระดับความสัมพันธ์หรือทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนและการทดสอบไคสแควร์ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ได้ผลการสำรวจที่สอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ผลข้างต้นยังสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีจำนวน 8 คน ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีมากกว่า 2 ปี ผลสรุปการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ข้างต้น ซึ่งได้รายงานไว้ในผลการวิเคราะห์ข้อมูลจึงน่าจะมีผลเชื่อถือได้ และสามารถนำไปใช้ประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนคุ้มค่ากับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ อันจะส่งผลทำให้วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีมีอัตราการเจริญเติบโต มั่นคง และยั่งยืน ตลอดจนสามารถแข่งขันกับธุรกิจอื่นได้ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในจังหวัดปทุมธานี ควรวางแผนดำเนินการดังต่อไปนี้

1) หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องเช่น กรมส่งเสริมการเกษตร สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรเกี่ยวกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรฯ ควรจัดหลักสูตรอบรมประธาน/รองประธาน กรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนอยู่แล้ว ในปัจจุบันและที่กำลังจะจดทะเบียนใหม่ เรื่อง “การจัดการวิสาหกิจชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ” โดยเน้นเกี่ยวกับเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่สำคัญและจำเป็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้ความสามารถของบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ งบประมาณที่จำเป็นในการจัดซื้อและบำรุงรักษาฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนวิธีการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่สำคัญ และจำเป็นต่อการจัดการวิสาหกิจชุมชน

2) ประธานวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้กรรมการสมาชิกและบุคลากรของวิสาหกิจชุมชนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยวิธีสร้างแรงจูงใจด้วยการสนับสนุนและค่าใช้จ่ายให้ไปเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในองค์กร ตลอดจนนำมาใช้การประกอบการพิจารณาความดีความชอบในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังต้องจัดเตรียมเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่สำคัญและจำเป็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตลอดจนงบประมาณในการจัดซื้อและบำรุงรักษาเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่มีอยู่ให้ทันสมัยและมีสภาพในการใช้งานได้ตลอดเวลา

3) เครื่องมือและอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สำคัญและจำเป็นต่อการใช้วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีทั้งในปัจจุบันและในอนาคตอย่างน้อยควรประกอบด้วย คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กหรือตั้งโต๊ะ แท็บเล็ต โทรศัพท์มือถือ และระบบอินเทอร์เน็ต โปรแกรมระบบปฏิบัติการ โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการผลิต โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการขาย โปรแกรมบริการตรวจสอบย้อนกลับ และโปรแกรมสำเร็จรูปด้านการเงิน ดังนั้นวิสาหกิจชุมชนจะต้องสำรวจความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์ดังกล่าว ตลอดจนจัดเตรียมงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ยังขาดอยู่ให้ครบถ้วน

4) ผู้บริหารวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีจะต้องสำรวจความต้องการสนับสนุนด้านการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะโปรแกรมด้านแอปพลิเคชัน ทั้งนี้เพื่อจะได้จัดเตรียมแผนการ

อบรมให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในการใช้ตลอดจนงบประมาณที่ใช้ในการฝึกอบรมและบุคลากรที่จะมาทดแทนผู้เข้ารับการอบรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2548). *วิสาหกิจชุมชน*. สืบค้นจาก www.doae.go.th
- พิระพัฒน์ อนุรักษ. (2557). *สภาพปัจจุบันในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2560). *แนวคิดเกี่ยวกับประเทศไทย 4.0*. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2561, จาก www.planning2.mju.ac.th.
- อภิชาติ พงษ์ศรีหตุลชัย และชาญชัย โตวิวัฒน์. (2549). เทคโนโลยีทางธุรกิจการเกษตร. ใน *เอกสารการสอน ชุดวิชาสารสนเทศและการวิจัยทางธุรกิจการเกษตร หน่วยที่ 2*. นนทบุรี: สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุดม เจริญจิตรโสภณ. (2552). *ความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานของนักวิชาการเกษตร กรมวิชาการเกษตร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ.
- Laudon and Laudon. (2005). *Management Information Systems: Managing the Digital Firm*. New York: New York University.
- Schilling, Melissa A. (2013). *Strategic Management of Technological Innovation*. 4 th ed. New York: McGraw-Hill.